

volj lepšega. Posnelo pa je naše ženstvo orientalski lišp, kateri se pri nas zlo ceni, namreč ušesnice in zapestnice; ne vedó naše zale rožice, da je to znamenje podložnosti, znamenje sužnosti!

Ženstviše (Gerkov ginaikon) je popolnoma ločeno od sobe, kjer sprejemajo se gostovi. Po vročih krajih izhoda prebivajo poleti v podzemeljskih sobah in nekake veterнице imajo narejene, da si stanišča zračijo. Stari zgodovinarji imenujejo take stanišča v Bagdadu „baldaco“ — odtod ime baldahin (nebo pri procesijah) in tem sobam podobni so „salle terrene“ evropskih palač in gradov, pa ne potrebujejo veternic kakor une za zračenje.

V jutrovih deželah ne kličejo služabnikov z zvonci kakor pri nas v večih gostivnicah in imenitniših hišah, ampak plosk z rokami razume sluga dobro, da urno priteče, ko se pokliče.

Kmetje so tudi tam kakor pri nas. Neznani pa so nam beduini, ker nimamo puščav. Nekako podobo z beduini imajo cigani, ki so pred nekterimi stoletji v Evropo prišli. Na suhe zemljiša tudi pri nas vodo napeljujejo, al drugač so naprave s kterimi v jutrovih deželah zemljiša močijo, kakor v zahodnih krajih; tega ne poznajo perzijanski kjarifi in egiptovski fellah-i. Koló, katero pri nas okrog se verteče vodo zajema v golide ter jo v visoke korita zлива, je drugačno od arabskega kolesa, katero z vejami palmovega drevesa prepleteno neprenehoma žalosten šum dela, kterega Arabec cele ure zamišljen posluša, ker že sam na sebi se rad v sanjah zaderžuje pri potoku sedé. Zato pa tudi mnogo arabskih pesem prepeva in popisuje to kolo, kteremu pravijo navra; arabsko to ime se je obdržalo v španjski besedi „n o r o“.

(Konec sledi.)

Slovensko slovstvo.

Pretres „slovenskih beril za 3. in 4., 5. in 6. gimnazijalni razred“, vredjenih po dr. Bleiweis-u in dr. Miklošič-u.

Spisal prof. Raic.

(Konec.)

Čalarno se glasi „znabiti“ VI. 85., namesto „morebiti“. „Čujem“ VI. 98. ne pomeni prav za prav „bedeti — skoznovati“, temoč „slišati“.

Rado se pomešuje narečje „tam“ z „ondi“: „tam“ VI. 13, kar pomeni dorthin, in le „ondi“ dort; tedaj tū — ondi; sem — tam.

Ne zlaže se s slovnico stavek: „Izdal je veliko knigo v latinskem jeziku, nektare pa so bile na nemškega predstavljene“ VI. 178., namesto „nemški“, ker jezik je neživeč samostavnik. Poprek bi morali pri vsakem prilogu in za-imenu, katero se na neživeč samostavnik ozira, šterti sklon prvemu enak delati: „klobuk, kateri sem kupil, je črn“.

„Rekoč“ šče dostikrat gospoduje namesto „rekši“ VI. 104, 75, 18, 24, in namestitih tudi zastopa vršivni glagol „govoreč“.

„Deca“ je zboren samostavnik in terja enojno število glagola, tedaj ne odgovarja duhu slovenskemu poved: „deca bodo tebe spoštovali“ V. 7., temoč „spoštovala“.

Prosti prihodnik dovršivnih glagolov s pomožnim glagolom „bodem“ sostavljati je neslovenski „bo pritekel“ V. 24., „boš pozabil“ 17., namesto „priteče“, „pozabiš“. Sedaj že razločujemo oblike: „priteče“, „bode pritekal“ in „bode pritekel“. „Gleda kam bo stopil“ V. 16., namesto „gleda, kamor stopi“. Pri nas ne poznajo izraza „ročni mlin“ V. 150., temuč „žrmlje“ ali „žrno“. „Kterega“ stoji namesto „čigar“ V. 15.: „korenjak, v kterega žilah“, namesto „v čigar žilah“.

Besedi „kupčija“ in „trgovina“ ne bi smeli pomešavati, ker ju pomen je različen.

Bolje bi se glasilo: „lakote pomreti“, kor „od lakote pomreti“ V. 34.

Položivnik v slovenskem terja drugi sklon, pa ne štri, tedaj krivo: „To storivši se zberejo volit vladarja in druge oblastnike“, namesto „drugih oblastnikov“.

Dostikrat se postavlja ko, kder bi moralo deležje vladati: „ko na mejo pride, zvé“ V. 66., namesto „na mejo prišedši zvé“. Včasih se nahaja „enkrat“ namesto „neko-krat“ in „en“ namesto „nek“: „Kambiz popraša enkrat enega izmed svojih ljubčkov“ V. 67., „Vogelna kislina“ V. 43. ima sovsema drug pomen, kor „ogljevna kislina“.

Pri glagolih prve vrste v prvem oddelu se v deležji pret. delavnem II. izpušča glagolni značaj, to je, zadnja črka korenična, kar bi lahko dvombo vzrokovalo v nekih slučajih: „Kreza so s kola sneli“ V. 66., kar je prav, in na prihodni strani se bere: „deset jih je srečalo, kterega izmed njih da bodo sneli“, namesto „snedli“. „Plošče iz svinca“ V. 142. se ravno tako glasi, kor „kaša iz prosa“ namesto „svinčene plošče“.

Dovolje tujih besed se je tudi bez potrebe vrinolo: „vbo-gal“ V. 2., „žlahta“ 3., „ceremonije“ 3., „jerbas“ 34., „špra-nja“ 43., „na mnoge viže“ 45., „konjska štala“ 45., „da-rija“ 45., „špičast“ 142., „žida“ 48., „sorta“ 144., „ma-šina“ 145., „vižanje“ 174., „bandero“ VI. 24., „špital“ 38., „štirna“ 39., „malarski“ 42., „nabasal“ 64., „muzika“ 104., „škoda“ 12. itd., namesto „posluhnol“, „rodbina“, „obredi“, „košarica“, „pokinja“, „različno“, „konjarnica“, „davek“, „rtast“, „svila“, „bira“, „stroj“, „vodba“, „zastava“, „bol-nišče“, „vodnjak“, „slikarski“, „nakladel“, „godba“, „kvar“ itd.

Konečno očitujem, da me je le čista ljubezen do olepšanja materinščine k temu pretresu genola.

Blaga dôba! šče nikoli ne smo imeli ugodnejšega časa za svoj materinski jezik in slovstvo, kakor sedaj; šče nikoli se ne je slovenščina predavala v učenih poslopih na tolikih učilnicah in mladež se v nji vadila, kakor v nazočnih dne-vih; šče nikoli ne smo poznali posebno dobrih bukev za učilnice, kder bi bila čista in gladka materinščina šumljala, razve kakih ščrbljavih slovníc. O mili in sladki glasovi slovenski, v kterih rahlo pihlja blag in nepokvarjen duh domačji, ter se valite iz premodrega piseka!

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Beršeca v primorski Istri 17. aprila. S—c. *)

Naj se tudi jez enkrat oglasim v našem časniku. Častiti bravci bodo popraševali: kje pa je ta Beršec? Naj vam povem ob kratkem. Malo to mestice stoji ob cesarski cesti, ktera pelje iz Pazna v Reko, v sredi med Plominom in Moščenicami, male pol ure nad morjem. Vidi se odtod z dalj-nogledom Reka in njena okolica z imenitno božjo potjo ma-tere Božje — Tersatom — vidi se troje otokov istrijskih: Velja, Cres in Lošinj z njegovim hribom Osorom, in deleč po morji jadranskem, katero se vije na desno proti Poli in Terstu. Beršecu nasprot se vidi luka Farezina na cre-škem otoku, in malo na desno stran od nje na majhnem homcu pod Francozom od Angležev razrušeni samostan brez stanovnikov s cerkvico sv. Antona iz Padove, ktere véliki oltar je izdelan iz lepega marmorja, kjer se na sv. Antona dan vsako leto še dan današnji sv. maše beró; tudi je bil nekđaj tū imeniten sejm na ta dan, ki se je pa sedaj zlo opustil. Morje med Beršecom in luko farežinsko je le triče-terti ure široko; v lepem vremenu se čisto vidijo vse ladije, ktere jadrajo v Reko iz vseh krajev sveta; tudi parobrod iz Tersta prišumi memo vsaki teden pušcaje svojo temno meglo za sabo, pa ne boječ se grozovitne burje tega kraja, ktera strahuje druge ladije. Dostavljam tem krajopisnim čer-ticam še to, da okolica beršečka ima mnogo oljkinega in mno-goverstnega sadnega drevja, hiše lepe, zidane, visoke in s ceglom krite, in, kakor sem slišal iz ust mnogo zdravnikov, je kraj ta posebno zdrav.

Sedaj pa to novico, ki je poglavitni namen tega pisma. Večidel Istre sem že prehodil in ogledal, pa nikjer nisem še vidil na zvonikih tistega novega kazala (Zifferblatt), kte-rega so „Novice“ leta 1847 v listu 19. priporočevale. Ker smo ravno v zvoniku uro popravljali, mi pride na misel to

*) Drago nam bo, ako večkrat spolnujete obljubo.

Vred.

novo kazalo in tako smo tudi tukajšno naredili. Kaj lepo in kaj lahko vidimo sedaj ne le podnevi temuč tudi ponoči: koliko je ura. Čast. in hvala slavnemu gosp. Litrov-u za to koristno znajdbo, pa zahvala tudi „Novicam“, da so nam jo povedale!

Iz Ljubljane. Letošnji občni zbor c. k. kmetijske družbe v Ljubljani je določen na 6. dan prihodnjega mesca majnika. — Ker se mnogo napčnega govori zastran novega mestnega davka, naj povemo, kar o ti zadevi vémo gotovega povedati. Ko je mestni odbor rajtal in rajtal, kako bi se mógli mestni stroški za to leto poravnati z dohodki tako, da bi ne bilo treba Ljubljančanom davka nakladati za mestne potrebe, kakor ga odrajujejo že dolgo po vseh družih mestih in tudi po kmetih za srenjske potrebšine, se je pri vsem tem, da se je marsikaj odbilo pri mestnih stroških in varčno gospodarstvo z mestnim premoženjem določilo, vendar le pokazalo, da bi pri teh dohodkih, ki jih mesto zdaj ima, konec leta 13.576 gold. premalo bilo. To primanjstvo nadomestiti, nima mesto drugega pripomočka, kakor da naloži, kakor drugod, davek mestnjanom. Ker je pa naj pravičnije, da vsi, ki vživajo mestne naprave: šole, tlak, razsvitljenje itd. pripomorejo k tem stroškom, je sklenil mestni odbor, naj se določi davek na činž, ki ga vsak mestni prebivavec za svoje stanovanje plačuje, ali če ima kdo svojo hišo, kakor je činž gosposki napovedan (fashioniran). Na vsak goldinar tega činža je določen tedaj en groš. Samim hišnim gospodarjem ni hotel odbor naložiti tega davka, ker zraven poštenih gospodarjev se vendar tudi takih ne manjka, kateri, namesto da bi, postavimo, za 5 gold. povišali činž za stanovanje svojim gostom zavolj te naklade, bi gotovo berž poskočili za 10 gold. ali še več na to rajtengo. Ker pa vsaka taka naklada zamore še le upeljana biti, ko jo je poterdila naj višja oblast, je mestni magistrat predložil ta sklep višji vladi. — V nedeljo bo v tukajšni stolni cerkvi velika zahvalna maša za sklenjeni mir.

Novičar iz raznih krajev.

Z začetkom prihodnjega mesca se bo tarifa za vožnjo ljudi in blaga na železnici iz Dunaja v Ljubljano nekoliko premenila; vožnina za ljudi v vozovih 2. verste se bo za vsako miljo povikšala od 12 na 15 kraje., v vozovih 3. verste pa od 9 do 10 kraje. Za vožnjo blaga pa so nekatere polajšave po ti novi tarifi določene. — Da bi se učiteljem ljudskih šol plača nekoliko poboljšala, je c. k. ministerstvo nauka v nekem primerljeji željo razodelo: naj bi se, kakor se je to po vsi česki deželi že zgodilo, učnina (šolski dnar) povikšala za 2 ali 3 kraje. vsaki mesec, ako soseske nočejo ali nemorejo po drugi poti učiteljske plače zboljšati. — Francozka vlada je poslala iz Pariza dva slavná živinozdravnika na Ogersko, da bi se soznanila z govejo kugo. Nista se mogla dosti čuditi nad ogerskimi prešiči, od katerih terdita, da lahko spodrinejo toliko obrajtane angležke; ravno tako sta se zavzela, da Ogri zanemarjajo domačega konja in si mešanico napravljajo s ptujimi plemeni, ktere niso za delo in terpež toliko vredni kot je pravi ogerski konj, kateri 3 do 4 milje teče, „pa še mokre dlake nima“. Pa je že povsod taka: domače ni dobro, le po ptujem raji hrepenimo! — Ni davnej kar so v Krimu bučali topovi od ene strani v drugo in se sekale armade, da je krí scurkoma tekla. Sedaj — tako piše maršal Pelissier — je tam vsa druga podoba; 17. t. m. ste se skazovale francozka in angležka armada in rusovski general Lüders in mnogi drugi rusovski oficirji so ju zadovoljni ogledovali. Tudi pojedino so že imeli višji oficirji malopred tako sovražnih armad. — Francozka armada bode zmanjšana na tisto število, ki ga ima ob času miru. — Angležki poslanec lord Clarendon še ni zapustil Pariza; politikarji ugibujejo, kaj ima to pomeniti, da je vsaki dan pri ministru in da pogostoma tudi k cesarju Napoleonu zahaja; eni pravijo, da se menijo zavolj laških

dežel, drugi, da zavolj Španjskega, še drugi pa, da prevdarjajo, kako naj bi se Palmerston iz zadrege izvil, v kateri se znajde, kar je mir sklenjen; zakaj hud vihar ga nek čaka v deržavnem zboru, kterege bo treba razpustiti berž ko bojo posamezni oddelki mirne sprave oklicani, ali pa bo mogel iz ministerstva stopiti. Ako se smé napol vladnemu časniku „Constitutionnel“ v enem njegovih poslednjih sestavkov višji duh podtakniti, bo berž ko ne španjska dežela, v kateri je začelo silno vreti in ktera se meji s francozko deželo, tista zadeva, ktera veliko skerb dela Napoleonu. „Kako je to — pravi omenjeni spis — da prvi minister kraljice Espartero je klic vsih puntarjev, vsih rogovi-ležev? Če ni ž njimi zastopljen, zakaj se ne zoperstavi njih javnokazom?“ Ta spis bo gotovo osupnil Španjce, pa ker je na Španjskem sovražstvo do Francozov globoko ukoreninjeno, se je bati, da nemirne deržave ne bo z lepo pomiril. — Ni davnej kar je bil rusovski car v Moskvi; eni pravijo, da je bil šel tolažit staro-rusovsko plemenstvo, ktero ni zadovoljno, da je car mir sklenil; drugi pa terdijo, da je šel le zatega voljo tje, da je slavno podobo rusovskega svetnika Sergija, ktero je armada seboj na vojsko v Krim vzela in je zdaj nazaj prišla, slovesno spet izročil samostanu sv. Trojice, kateri to podobo shranuje. — Vladnemu časniku milaneškemu se piše iz Rima, da bi sv. oče papež utegnil v drugi polovici mesca ročnika v Pariz priti. — „Oester. Corr.“ preklicuje tisto novico, po kateri se ima avstrijska armada v Parmi pomnožiti ali kak drugač ustaviti. — V Kini, kjer že dolgo razsaja punt, se strašne reči godé; mesta in vasi požigajo in ljudi koljejo, da je groza; povsod se vidijo požari, reke so nasute z merliči; v samem Kantonu so poklali čez 100.000 puntarjev; vsak župan ima pravico ob glavo djati kogar hoče.

Veslarji.

Po Anakreontovi meri.

Življenje ste zročili	Pa sej po sredi greste,
Deskam peterim čolna,	Prepevate veselo, —
Kak lahko se razruši,	Al brezdnó vas ne straši,
Na skrite skale treši!	Ki hlepno se odpira?
Vtopijo ga valovi,	Al piš vas nič ne drami,
Če burja jih podpiše,	Ki túli v gorskih hojah
In brezdnó vas zavezne,	In k vam derví valove? —
Nihče mu ne uide!	Janko Mir.

Gospodarji, kateri imajo lepo živino,

ali véjo kakošno tako nasvetovati, so prošeni to pisarnici kmetijske družbe v Ljubljani (Salendergasse) pa berž vediti dati. Kupile se bojo namreč in dobro plačale: dve mlade kravi in mlad junec; krave take, da so eno ali le dvoje telet imele, junec pa tak, ki je pol-drugo leto, k večjem 2 leti star; farbe morajo krave in junec enake biti, pa čisto ene, ne brezaste ali marogaste in liske, naj ljubše bojo jagodce (rudečkaste) pa tudi čuhe (černkasto-rujave); če pa takih ni, se bojo vzele tudi mavre (črne) pa tudi rumenkasto-bele. Krave in junček morajo biti dobrega in lepega krajnskega ali štajarskega plemena; krave morajo posebno biti dobro molzne in mleko njih dobro.

Pogovori vredništva. Gosp. J. V. v K.: Radi bi Vam bili vstregli, pa je že prepozno.

Stan kursa na Dunaji 24. aprila 1856.			
Obligacije državnega dolga	5 0/0	85 3/8 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl. 70 3/4 fl.
	4 1/2 "	75 3/4 "	Windisgrac. " " 20 " 23 3/4 "
	4 "	66 3/4 "	Waldstein. " " 20 " 23 3/4 "
	3 "	51 "	Keglevičeve " " 10 " 11 3/4 "
	2 1/2 "	42 "	Cesarski cekini. 4 fl. 45
Oblig. 5% od leta 1851	B 79	"	Napoleondor (20 frankov) 7 fl. 57
Oblig. zemljiš. odkupa 5%	78	"	Suverendor 13 fl. 50
Zajem od leta 1834	. . . 225	"	Ruski imperial 8 fl. 20
" " 1839	. . . 133	"	Pruski Fridrihsdor . . . 8 fl. 12
" z loterijo od leta 1854		"	Angležki suverendor . . 10 fl. 4
	107 1/2 "		
" národní od leta 1854		"	
	85 7/8 "		

Nadavk (agio) srebra:
na 100 fl. 3 1/4 fl.